

SOCIALE TANDHEELKUNDE

BEDENKELIJKE ASPECTEN VAN HET STELSEL DER SCHOOLTANDVERZORGSTERS

DOOR PROF. M. HUT

Gaarne wil ik van deze rubriek gebruik maken om te wijzen op enkele speciale aspecten van het probleem van de schooltandverzorgsters. Het is stellig geen nieuw gezichtspunt, dat ik hier wil behandelen. Maar de redactie heeft zich blijkbaar tot taak gesteld de zaak van alle zijden en objectief te belichten en zó beschouwd meen ik goed te doen op onderstaande argumenten nog eens de aandacht te vestigen.

Een cardinaal punt is hierbij de afbakening van het terrein van de werkzaamheid en met name de vraag of deze hulpkrachten actief conserverende hulp zullen gaan verlenen of niet. Allereerst zou ik hier toch de nadruk willen leggen op de nimmer aflatende activiteit in het kamp van de onbevoegde tandtechnici. Het is onnodig om hier de lange lijdensgeschiedenis weer op te halen, maar het feit, dat heden ten dage nog steeds weer aan het verzoek wordt tegemoet gekomen om onwettige handelingen te legaliseren, duidt hoe de stemming bij de overheid ten deze is. Het gelukt deze mensen dan toch maar telkens weer om een gewillig oor te vinden en ondanks herhaalde verzekering van regeringszijde, dat het ditmaal de allerlaatste keer zal zijn en dat in de toekomst iedere poging in deze richting onherroepelijk zal worden afgewezen, bleek in de praktijk, dat steeds opnieuw grotere of kleinere groepen illegaal werkende tandtechnici een bevoegdheid wordt geschonken, waarop zij geen recht hebben en waarvoor zij geen opleiding genoten. Deze zijn niet alleen werkzaam op het gebied van de prothetische tandheelkunde, maar tevens op dat van de conserverende. En hier is practisch gesproken geen enkele limiet aan hun activiteit gesteld – behalve dan door de leeftijdsgrens, die hun niet toestaat patiënten beneden de leeftijd van 16 jaar te behandelen.

Wanneer men nu een categorie van tandheelkundige hulpkrachten in het leven gaat roepen, die de wettelijke bevoegdheid krijgt, ook conserverende behandelingen te verrichten, dan lijkt mij dit de eerste stap in een gevaarlijke richting, die grote gevolgen kan hebben. Is het niet logisch dat van de zijde van buitenstaanders geredeneerd wordt, dat deze hulp, die van volledig opgeleide – dus „duurdere” – tandartsen kan vervangen? Immers aan de nieuwe beoefenaren is een officiële bevoegdheid toegekend na enige opleiding en examens. Wie bepaalt dan de grenzen tot hoever in de praktijk de werkzaamheden van deze veelal jonge mensen zich zullen uitstrekken? Is het gevaar niet groot, dat we hier dezelfde kant opgaan als met de tandtechnici en zullen deze beoefenaren van de beperkte conserverende tandheelkunde niet evenzeer het gebied van hun werkzaamheden uitbreiden zoals dit bij de beperkte prothetische tandheelkunde is

geschied? Dat de overheid hier niet zeer duidelijk paal en perk aan stelt heeft de geschiedenis maar al te duidelijk bewezen. En nu kan hier wel beweerd worden, dat het om meisjes gaat, die minder geneigd zijn tot zelfstandig optreden en bevoegdheidsoverschrijding, dit zal de toekomst nog moeten waar maken. Maar niets belet jonge mannen om, evenals dit bij de ziekenverpleging het geval is, dit terrein tot het hunne te kiezen. In de ziekenverpleging hebben we reeds te kampen met een enorm tekort aan verpleegsters, waardoor in diverse ziekenhuizen vele bedden niet in gebruik kunnen worden gesteld. Het aanbod van manlijke verplegers is bij lange na niet voldoende om in dat tekort te voorzien. Dit ligt zeker voor een deel aan het feit, dat het werk van de verpleegster voor een belangrijk deel bij uitstek een vrouwelijke instelling vereist en dus voor mannen minder aantrekkelijk is. Hoe geheel anders kan zich dit ontwikkelen bij de hulpkrachten in de tandheelkunde. De stap naar het leggen van vullingen zal psychologisch veel betekenen – het zal deze practici veel meer het gevoel van „tandarts zijn” geven en dus de attractie van dit beroep vergroten.

Naast de ongewenstheid om aan de arbeidsmarkt mogelijke verpleegsters te onthouden, moet nog rekening worden gehouden met de enorme moeilijkheid, zo al geen onmogelijkheid, om zóveel meisjes aan te trekken, dat dit aantal werkelijk gewicht in de schaal gaat leggen om te voorzien in het tekort aan tandheelkundige hulp. En mocht de attractie van deze „halve” tandartsenstand zó groot zijn, dat er zich heel veel gegadigden voor de opleiding gaan melden, dan kon dit voor de verpleging wel eens desastreuze gevolgen hebben, Zou de totale volksgezondheid met deze maatregelen er dan op vooruit gaan? En hoe geringer het aantal vrouwen is, hoe groter de kans, dat dan in de behoefte wordt voorzien door mannen, doordat bij de beroepskeuze de aandacht hierop wordt gevestigd.

Indien met deze hulpkrachten de tandheelkunde op een behoorlijk hoog peil zou kunnen worden uitgeoefend, dan zou een ieder vrede kunnen hebben met een dergelijke maatregel. Hebben we echter niet tientallen jaren gestreden voor een bredere tandheelkundige opleiding in Nederland die we te technisch ingesteld vonden? Is er niet overal in de wereld het streven deze opleiding op bredere biologische basis te plaatsen?

Is het dan niet te vrezen, dat bij invoering van deze maatregel in ons land de uitoefening van de tandheelkunde volkomen op het peil komt van „tandheelkundigen” en „schooltandverzorgsters”?

Voor de eerste categorie zullen de nieuwe aanmeldingen dan wel niet op zich laten wachten. En welke repercussies zal dit alles weer hebben op de toeloop van studenten in de tandheelkunde? Hiermee is dan de klok weer jaren en jaren teruggezet. Het is nu eenmaal veel moeilijker om het niveau omhoog te brengen, dan het te laten dalen. Dit zal dan betekenen dat de tandheelkunst voor slechts een zeer kleine groep zich kan handhaven op het peil dat met de huidige inzichten strookt; maar dit zal in het niet vallen bij de grote massa, die het met de „eenvoudiger” uitoefening moet stellen. En die wij daarmee moeilijk kunnen gelukwensen.

Hut

Indien de overheid bereid is om zoveel geld te investeren voor de opleiding in de tandheelkundige sector van de volksgezondheid, dan zou hiervan meer waardevol resultaat te verkrijgen zijn in het universitaire onderwijs.

Schubertstraat 43, Amsterdam